

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sect. V. De distinctione specificâ & numericâ actionum & paßionum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

tur gratia ex Angelo, est diuersa in specie ab eâ quæ educitur eadem gratia ex animo rationali, quia hic & Angelus, qui sunt subiectum, differunt specie inter se.

QUARTA CONCLUSIO. Actio specificatur etiam à termino producto. Hæc est cõmunissima, & probatur ex dictis, quia actio tam essentialiter respicit terminum, quàm principium; ergo non minus à termino, quàm à principio specificatur. Huc applica, quæ in præcedentibus Conclusionibus dicta sunt.

Rogabis, vtrum ab eodem principio, circa eundem terminum, possint esse actiones diuersæ in specie, ex solâ diuersitate tendendi in terminum. Respondeo affirmatiuè, quia potest de potentia absolutâ, vt infra ostendam, creatura saltē instrumentaliter concurrere cum Deo ad creationem alterius termini. Pone igitur, materiam & formam substantialem ignis B, à quibus simul cum Deo de facto educitur forma ignis A, de potentia absolutâ eleuari ad creandam eandem formam substantialem ignis A: ecce in eo casu idem esset terminus productus, & omnia principia illius eadem quæ modò sunt, scilicet Deus, materia, & forma ignis B, & tamen actiones essent diuersæ, quia vna esset creatio, altera generatio, quæ inter se specie differunt: ergo ab eisdem causis ad eundem terminum esse possunt actiones diuersæ in specie.

Confirmatur à simili: apprehensio & iudicium sunt ab eadem potentia, & circa idem omnino obiectum, differunt tamen inter se specie ex diuerso modo tendendi; ergo etiam poterit esse diuersa actio in specie, licet principia & terminus non differant specie. Verum quidem est, quoad nos, qui non videmus actiones in se, semper illas reputari eiusdem speciei, quando terminus & principium est idem: hoc tamen non probat, ipsas in se non posse esse diuersas, & ab Angelo vel Deo clarè eas cognoscentibus, non posse etiam cognosci eam diuersitatem.

SECTIO V.

Vtrum omnes Cause simul concurrentes ad eundem effectum concurrant eadem numero actione.

CAUSAM materialem non concurrere actione distinctâ ab actione causæ efficientis, ostendi Disputatione VIII. Sectione 2. Ex quo videtur inferri, omnes actiones causarum efficientium simul ad eundem terminum concurrentium, etiam identificari inter se, quia identificatur vni tercio, id est causalitati materiali. quia tamen nonnulli censent, pro multiplicitate agentium multiplicari actiones, oportet id fusiùs in præsentia explicare.

73 Probat igitur hi Primò suam sententiam: Quia eadem actio numero nequit respicere duo principia specie diuersa. Nego Antecedens: sicut enim eadem cognitio potest respicere duo obiecta diuersa, & idem effectus potest oriri à duabus causis, cur non poterit eadem actio à duobus principiis emanare?

Secundò: Quia actio Dei semper est transiens, actio verò creaturæ aliquando est immanens, vt

patet in actione vitali; ergo distinguuntur actio Dei & creaturæ. Respondeo, actionem Dei semper esse transeuntem respectu ipsius Dei, quo sensu etiam actio creaturæ est semper transiens; at verò actio Dei non est semper transiens respectu creaturarum, sed aliquando immanens, sicut & ipsa actio creaturæ; quare nego vni actioni aliquid conuenire, quod non conueniat alteri. Neque inconueniens vllum est, eandem actionem esse transeuntem respectu vnius, id est Dei, & immanentem respectu alterius, id est creaturæ.

Terziò: Quia actio creaturæ aliquando est materialis, actio verò Dei semper est bona, ergo sunt distinctæ. De hoc Disputatione X. Sectione 2. Nunc aduerte, aduersarios vrgeri etiam hoc argumento, quia actio illa creaturæ necessario producitur à Deo, etiam si sit distincta ab actione Dei; quia etiam ea actio immediatè à Deo pendet, sicut omnis alia entitas creata, vt & ipsi aduersarij fatentur; ergo eum in eorum sententiâ videtur Deus esse causa actionis malæ.

Igitur subscribendum est communi sententiæ, identificanti eas actiones inter se. Hanc defendit P. Suarez 1. Tomo Metaphysica, disputat. 22. sect. 13. P. Molina 1. Parte, quest. 14. art. 13. disputat. 3. circa finem. Hanc probant nonnulli iisdem rationibus, quibus Disputatione VIII. Sectione 2. & Disputatione IX. Sectione 2. de actione Dei & creaturæ vidimus probari, communiter actionem & passionem inter se identificari. At, sicut illas ibi reieciimus, ita & hic, solumque probamus hanc Conclusionem ex eo, quod non est vlla necessitas distinguendi prædictas actiones. Vide quæ diximus Disputatione XI. Sectione 2. circa distinctionem actionis à passione, & ea omnia applica huc, proportionè seruata.

Rogabis, vtrum sicut potest per eandem actionem à duobus principiis idem terminus oriri, ita è contrario ab eodem principio per vnicam actionem possint produci duo termini distincti. Respondeo Primò, si illi duo termini, vnus priùs alio producat, non posse produci vnicâ actione, quia non potest actio esse in aliquo priori, etiam naturæ, nisi in eo sint omnes eius termini. Respondeo Secundò, si illi duo termini simul naturâ producantur, non sequi duos contradictoria, eò quod vnicâ actione producantur, ideoque nullo modo id repugnare. Imò addo, si naturaliter illi termini sint connexi vt intellectus & voluntas, (suppono nunc eos distinguui,) valde probabile esse, etiam de facto vtrumque per vnicam actionem produci: neque enim videtur esse maior ratio cur eadem actio possit esse à duplici causâ circa eundem terminum, quàm è contrario ab eadem causâ eadem actio circa duos terminos. Sed aduerte, eo casu non posse illam actionem etiam diuinitus manere sine vtroque termino, licet termini illi per aliam actionem vnus sine altero existere possit, sicut actio orta à duabus causis, non potest sine illis duabus permanere.

SECTIO